

DISPUTATIO PHYSICA

Continens

Doctrinam de visu & visionis modo à Peripateticis tradi-
tam: Vna cum nonnullis consecutariis &
corollariis.

DE QVA

Deo Opt. Max. clementer favente.

SVB PRÆSIDIO

Excellentissimi Philosophi, Domini

M. RODOLPHI

GOCLENII, PROFES-

SORIS IN CELEBERRIMA

ACADEMIA MAURITIANA CELE-

berrimi, præceptoris mei æternum

colendi

In Majori Philosophorum ἀνεπαγγελία καὶ δύναντι re-
spondebit.

CASPARUS MUNICHIUS GRU-

ningo-Wedderavius.

MARPURGI

Excudebat Guolfgangus Kezelius.

M. DC. VIII.

REVERENDIS, CLARISSIMIS, PRUDENTISSIMIS,

Excellentissimisq; Viris

DN. GREGORIO SCHONFELDIO,
S S. Theologiæ Doctori, Professori & Ecclesiastæ Primario, & pro tempore Rectori Magnifico.

DN. M. RODOLPHO GOELENIO, PHILOSOPHIÆ primæ & practicæ Professori acutissimo, & pro tempore Laudabilis facultatis Philosophicæ Decano spectabili.

DN. M. CHRISTOPHORO SPRENGERO, Illustris ac Generosi Comitæ ac Domini Dn. Hermanni Adolphi, Comitæ in Solms &c. Præfecto ac consiliario Spectatissimo.

DN. CAROLO CELLARIO, Illustris ac Generosi Comitæ ac Domini Dn. Guilielmi Comitæ in Greiffenstein &c. Præfecto ac Consiliario fidelissimo.

DN. ZACHARIÆ NEUHOFIO Cellario Butzbacensium dignissimo.

Dn. Joanni Schragio Cellario Solmensiu præstantiss.

D. D. Præceptoribus, Patronis & fautoribus
suis summa animi devotione Colendis
& observandis, hanc *συστήνω* Philosophicam Amoris & Honoris ergo
dedicat & offert A. & R.

DE VISU THESIS I.

Maximum Campum spinis longè lateq; , uè cum Scaligero subtilitatum Magistro exordiar, ingredimur, dum disputationem de visu aggredimur. Exer. 301. f. 1. De hac enim omnium seculorum Philosophi rixati sunt, neq; hac etiam ætate Medicis cum Peripateticis convenit.

2. Nam Coloris natura, qui visus objectum dicitur, in profundissima caligine inscitæ humanæ latet Sc. ex. 325. l. 4. Hujus causæ & essentiæ tam controversæ atq; obscuræ sunt intellectui, quàm sunt ipsi visui manifestæ. Scal. ibid. f. 1.

3. Lux item (visus medium) pars est subtilissima in Philosophia. Sc. ex. 71. f. 3. Nihil nunc dicam de modo visionis, de quo à nata Philosophia in hunc usq; diem disputatum est.

4. Quemadmodū autē, ut in proverbio est, δύσκολα τὰ κρῖνα ita doctrina de visu cum lūma difficultate, summa quoq; suavitate & amoenitatē ob summā ejus nobilitatem, conjunctā habet Sc. ex. 298. f. 16. Hunc enim sensum reliquorum exteriorum cum Platone acerrimum, cum Zabarella, Fons. aliisq; , nobilissimum dicere non erubescimus.

5. Ut autem ordine procedamus, duo cum zab. Ut pote cujus ductum & viam hīc sequimur, tractanda suscipimus, quorum unum erit de iis, quæ ad visum requiruntur, alterum de visionis modo.

6. Visus est sensus exterior, qui facultate aspectabile facit actu aspectabile Arist. 2. de an. c. 7.

7. Objectum visus est visibile, seu aspectabile.
Sensibile enim ad suum sensum se habet relative, ut
Dialectici loquuntur.

8. Visible est corpus radians, id est sui speciem
aliorum diffundens. Dn. Hartm. in opt. prælect.

9. Visible est triplex: Color, luminosa corpora,
& ἀόρατα, quæ noctu tantum videntur: interdum pro-
pter luminis majoris præsentiam non cernuntur.
Arist. d. l. r. 72. Clariss. Dn. Præses in Phys. compl.
l. 2. c. 6. & disput. phys.

10. Quum tamen visibile denotet corpus tali
perfectione præditum, ut cerni possit: Corpus au-
tem non videatur, quatenus est tale, aut quantum,
sed quatenus est præditum colore: color primum
& præcipuum visus objectum statuitur. Curæus l. r.
de sens. c. 12. Hoc enim illi respondet, tanquam
propria perfectio, proprio perfectibili Zab. de. Na.
coeli. c. 5.

11. Color est extremitas perspicui in corpore
terminato, movens primo ipsum actu perspicuum,
deinde ipsum visum animalis Arist. l. de. sen. & sen-
sil. c. 3.

12. Color duplex est, realis & apparens. Zab. p. 858.

13. Realis oritur ex sola cōdensatione perspicui. ib.

14. Hæc fit duobus modis. I. per constipatio-
nem, quando sine alicuius alterius corporis admitti-
one ipsum solum perspicuum corpus in se constipa-
tur, neq; in aliam naturam mutatur, præterquam
quod fit densum & desinit esse pervium & incipit
terminare visum. ib.

Per

15. II. Per admistionem opaci; quando non totum perspicuum constipatur, sed etiam admiscetur opacum.

16. Fit autem hæc admistio: vel, per solam compositionem sine vera mistione: vel cum vera mistione.

17. Hinc oritur diversitas colorum. Si enim priore modo etiam perspicua condensentur, sunt alba, vel parum ab albedine recedunt: si posteriore modo nigra vel nigredini affinia.

18. Duo igitur extremi sunt colores, albus & niger: Horum intermedii sunt reliqui Arist. d. l.

19. Apparens color oritur ex commistione specierum spiritalium in medio, id quod fit, si per eandem rectam lineam utriusque coloris species feruntur ad oculum, tanquam color unus medius, p. 862.

20. Differt hic à reali in eo, quòd realis omnino pendeat à subjecto, in quo est, & ad ejus motum moveatur, ut color vini: hic vero pendeat ab agente, à quo produçitur, nec moveatur ad motum subjecti, in quo recipitur, ut color in linteo panno productus à colore vini in phiala existentis. Zab. d. 4.

21. Medium, quo utitur visus, & per quod color ad visum defertur, dicitur ab Arist. Perspicuum, quod nihil aliud est, quam corpus, propter partium tenuitatem transparens, nec visum terminans, unde etiam interminatum dicitur, ibid.

22. Hoc aliorum colores in tota sua substantia recipit. Transparere enim est per intimam substantiam porrigi. Dn. Goclenius disp. Phys. l. 7, Cur. 615, l. 1. de sen.

23. Ad hoc requiritur, tum, ut sit pervium, tum ut substantiæ habeat tenuitatem & subtilitatem, ut per eam possit lumen intima penetrare.

24. Perspicua alia ingenitum habent lumen, ut cælum, ignis & fulgentia: alia mutuatiu. Cur. d. l.

25. Hæc rursus sunt vel simplicia; ut, aër & aqua: vel composita, vitrum, cornu crystallus, Ar. 2, de an. t. 68.

26. Lumen est actus corporis perspicui, quatenus perspicuum est. Arist. d. l. t. 69.

27. Hic duæ quæstiones controversæ discutendæ sunt; quarum prima hæc est: Utrum lumen & lux differant, an vero sint unum idemq;?

28. Nos affirmamus utrumq;, sed ratione diversa. Nam lux & lumen sunt unum idemq;, quatenus sunt qualitas luminosa. Urs. disp. 15. quæst. ill. Phil.

29. Differunt v. i. ratione subjecti cui insunt. Lux enim propriè est in corpore lucido, ut, in sole & aliis astris, igne aliisq;: lumen verò in corpore perspicuo tanquam *περὶ τὸ δὲ λυγρὸν* Zab. c. 4. l. 1. de, vil.

30. II. Ut causa & effectum. Lumen enim est effectum, opus lucis Sc. ex. 71. l. 1. Est imago & lucis similitudo Ex. 75. l. 1. item species & representatio lucis, à qua est generata: sicut proles profert parentem. Dn. Goel. in prodr. lex, Phil. q. 38.

31. III. Lumen non est durable: insensibili modo fit, & rursus deficit: non permanet in corpore perspicuo, sed sæpe ab eo actu separatur, succedentibus in eius locum tenebris: lux vero semper permanet in corpore lucido, neq; ab eo separari potest sal-

va ma.

va manente essentiâ eius *Timpl. l. i. Phy. c. 7. quæst.*
2. *Per. l. 15. p. 782.*

32. IV. Lux non habet sibi quicquam vel contrariè vel privativè oppositum. Neq; enim potest vel contrarietas vel privatio stare simul cum incorruptibilitate & immutabilitate ea, qua pollent cœlestia: lumen vero habet sibi privativè oppositas tenebras *Urf. d. loco. Nam si lumen est actu, tenebræ sunt potentiâ & vicissim. Ar. l. 2. de an. t. 69. Per. ibid. Scheg. in Com. in prædic. Arist.*

33. Altera quæstio controversa est, sit ne lumen substantia an accidens? Posterius affirmamus his moti fundamentis.

34. Si enim est substantia, erit vel incorporea vel corporea. Incorporea non est, 1. quia inest corporibus, & e. corporibus prodit. 2. quia sensu per se capitur. *Per. l. 15. c. 4. p. 782.*

35. Neq; corporea: 1. quia nõ posset subitò ab ortu ad occasû transire, sed necessariò in tempore; corpus enim per spatiû plenû moveri non potest nisi in tempore, ob mediî corporis resistentiâ. *Zab. p. 869.*

36. II. Nullum occupat locum. Ergo non est corpus. Funditur enim per totum corpus perlpicum, quod illustrat, nec tamè major occupatur locus. Ergo duo corpora essent in uno loco, & se mutuò penetrarent quod est absurdum *Arist. d. l. c. 7.*

37. Erit g. Accidens: Jam porrò quæritur; Utrum sit accidens reale, an intentionale? Nos cum *Scoto, Zabar. aliisq; Philosophis* utrumque dicimus, sed respectu diverso.

Nam

38. Nam lumen habet esse reale; I. quia reales effectus producit: calefacit enim, extenuat, purgat. II. respectu subjecti, in quo hæret.

39. Intentionale vero respectu objecti materialis, quod repræsentat, & cuius dicitur species. Scal. ex 75. l. 1. Nam producitur à luce lucidi corporis, tanquam ab objecto reali. Arist. d. 1.

40. Nihil igitur impedit, quo minus aliquid possit esse simul & res & intentio rei.

41. Si lumen non esset intentio, sed solum haberet esse reale, tunc superpositum oculo non faceret visionem. Certum enim est lumen movere oculum. Si vero non movet, ut intentio alterius, sed ut res secundum se, ergo est objectum terminativum visionis; tale a. tangens oculum impedit visionem, quoniam instrumentum sensus debet pati à specie objecti immediate, non ab ipso et objecto reali. Scot. recent. Zab.

42. Hoc vult Ari. dum inquit: sensibile positum supra sensum, sensationem non facit: quod intelligendum est de objecto reali terminante sensationem, non de eius specie.

43. Organum visus est duplex: alterum materiatum magis, alterum minus. Scal. ex. 325. l. 5.

44. Materiatum magis est ^{scilicet} pupilla binorum oculorum, qui sunt à natura rotundi & globosi facti, tum ut capiendæ quantitati sufficerent, tum ut celerius visu apprehendere multa valeant, quandoquidem globosis summa inest revolutionis facilitas. Cæl. Rhod. l. 9. c. 2. Scal. ex. 325. l. 4.

45. Pupilla vero est, humor ille qui crystallinus nominatur, à figura & consistentia.

46. Materiatum minus & vergens ad animæ sub-

stantiam sunt nervi optici, & Spiritus animales contenti in ipsis, quibus anima utitur ad receptionem tanquam promiss & sequestris Sc. ex. 398. l. 16.

47. Magna hinc est controversia inter principes Philosophiae de materia visus. Aristoteles enim illud vult esse aqueum: Plato vero, quem sequitur Galenus, igneum.

48. Sed haec controversia facile deciditur, si cum Scalig. aquam oculi materiale; ignem vero formale statuamus, Ex. 397. l. 3.

49. Aqua enim inest oculo, propter humorem Crystallinum, qui nihil aliud est quam aqua, sed illustris, nec sine aere: tam solida, ut consistere ibi possit species visibilis: tam rara, ut per eam penetrare, ac transmitti possit, ut ait Scal. d. 1.

50. Ignis vero propter radium, qui est in oculo: seu, propter splendorem Spiritus, qui videtur in oculis etiam clausis, & materiam illam aqueam tanquam forma percipit & exornat.

51. Hucusque de visionis natura: sequitur de visionis modo, ubi fluctuans & a ventis agitata se nobis offert navis, quam his sistemus anchoris.

52. In visione aut aliquid egreditur ex oculo, aut aliquid ingreditur in oculum.

53. Si egreditur aliquid ex oculo; illud est aut substantia aut accidens: & substantia quidem vel incorporea vel corporea. Non prius, esset enim ipsa anima, praeterquam in homine nil est incorporei. Nihil autem de essentia animae decedit. Est enim indivisibilis forma, cui nihil addi aut detrahi potest,

sine commutatione speciei. Ar. 8. Met. c. 3. t. 10.
Per. l. 8. c. 10.

54. Neq; posterius. Sic enim I. Visio non fieret in momento, corpus enim tempore movetur Ar. 6. Phys. c. 3. & 4. c. 14. II. corpus flante vento moveretur, & ita visio impediretur, quod tamen non contingit. III. Magna sic fieret virium enervatio atq; imbecillitas.

55. Neq; accidens, quale lumen esse volunt. Nā I. Accidens migraret de subjecto in subjectum, II. Hoc dato, sed non concessio; Si egreditur lumen, illud est aut infirmius lumine diurno, aut intensius. Si illud, aut non exilit, aut frustra. Nam minor lux semper obscuratur & dissipatur à majori. Si hoc, daretur fulgor major, quàm est solis.

56. Præterea emittuntur lumina à pluribus. Ergo aër tempore nocturno vel loco tenebroso illustrabit. Et sic videbim⁹ etiã nocte: quod tamē experiētix repugnat

57. Ad hæc, si egreditur lumen, illud aut pertingit usq; ad objectum; & cū coloribus ac rebus visis iterū ad oculū revertit: aut egreditur quidem, sed subsistit, neq; pervenit usq; ad rem visibilem. Si prius: quomodo tam cito posset pertingere usq; ad astra? Nam prius mille modis immutaretur, & formā specificam amitteret.

58. Non igitur verum est, quod ait in suo catoptrico Prolemæus, a pertis oculis eorum radios momento temporis ad cœlū usq; pertingere. Scal. ex. 80. f. 8.

59. Secundò, si porrigitur ad rei magnitudinem, ergo in qualibet distantia eandem debet magnitudinem judicare: ubicunq; enim ea sit, ipse eam am-
pactetur

plectetur, uti est. At non ita evenit, nam propinquū hominem videmus ut maiorem, remotum vero ut minorem, & astra judicamus multo minoris quantitatis, uti sunt.

60. Si posterius; sequetur hinc. I. Visionem fieri extra oculum, quod redolet absurditatem. Nam ibi esse rē visam oportet, ubi judicatur, siquidē visio debet esse cōiunctio facultatis visivæ cum re visa, seu eius mutatio in rem visam Zab. c. 4. l. 2. de vis.

61. Ad hæc, nō erit animal viderens, sed aër. Et sic aër erit visiois instrumentū, quod refutat Scal. ex. 325. l. 5.

62. At dicas, egredi ex quadam naturali cupiditate, ut copuletur cum diurno lumine, & cum eo concreseat in unum corpus. Dico ego, ex corpore & accidente unum corpus fieri dicere vanum est: quæcunq; enim miscentur, sunt corpora.

63. Nihil igitur egreditur ex oculo. Ergo aliquid ingreditur: & hoc est, vel imago corporalis decisa ab obiecto per defluxū: vel qualitas quædam spiritalis.

64. Non prius: sequeretur enim I. Visum percipere sua obiecta tangendo, quia corpuscula illa oculum feriant, sicut calor manum. Si vero visus tactus est, etiam calidum & frigidum oculis sentiemus, quod ἀσπρον est.

67. II. Si à re visa tot manant effluxus, nonne citò res, quæ videtur, diminuetur & evanescet?

68. III. Si esset species corporalis, non momento gigneretur, nec momento moveretur, quod fieri videmus. Ex longa enim distantia unico momento recipio speciem rei visæ.

69. Est igitur qualitas, seu species quædam spiritalis, quæ nihil aliud est, quàm essentia quædam tenuis, rara, cognata ætheri, decisa ex forma propria substantiæ, quæ momento gignitur.

70. Hæc etsi ab omnibus cõditionib⁹ corporeis ex-
poliata non est, sed aliquid materiale retinet, tamen
hoc ita est depuratũ & tenue, ut contrariũ habeat, &
referat imaginem rei, à qua emanavit. Cur. de sen. &
sens. l. 1. c. 5. Zab. fol. 767, 789. & 921. 949. in lib. Phys.
Vide Scal. Ex. 298. f. 1.

71. Hæc species spiritalis recipitur vel in super-
ficie, vel ipsa oculi substantia introrsum.

72. Non in superficie. Non enim quicquid ap-
paret in superficie oculi, continuò videtur: Aliàs e-
nim speculum diceretur videre, id quod est absurdũ.

73. At dicas: Apparet tamen in oculo impressa
imago alterius tanquam in speculo? Respondeo,
hanc imaginem, quam in oculis aliorum intueri so-
lemus, nihil aliud esse, quàm refractionem speciei
tanquam in speculo, quoniam superficies oculi in-
star speculi tersa ac lævis est. Zab. c. 1. l. 2. ex Arist.

74. Hanc autem in oculo habere, inquit Arist.
non est videre, sed videri ab alio, non enim ille videt,
qui in oculis habet imaginem, sed alius, qui imagi-
nem in oculo alterius intuetur. ibid.

75. Recipiuntur igitur species aspectabiles in
ipsa oculi substantia intrinsecus, quæ sententia est
Peripateticorum, & veritati maximè consentanea.

76. Receptionis autem modus hic est. Primũ
à corporibus aspectabilibus manant species quædã
in cir-

in circumfusum aërem luce solis vel ignis illustra-
rum & pellucidum factum, ipsumq; afficiunt & in eo
semper hærent. Sc. ex. 80. l. 8.

77. Postea species pupillæ offertur, eiq; con-
jungitur minimo temporis momento, ita ut quo-
cunq; locorum oculos verteris, semper præstò sint.
Sc. ex. 298. l. 1. & 16. & ex. 80. l. 8.

78. Deniq; Spiritus recipiunt impressas spe-
cies, easq; sensui communi offerunt, ubi fit agnitio,
diferetio & dijudicatio de speciebus illis Sc. ex.
297. l. 3. Mag. l. 6. Ph. c. 8.

79. Hæc quamvis satis luceant, tamen ut ma-
jorem fidem mereantur, quibusdam radiis argu-
mentorum illustrabimus.

80. Primùm dico: Omnes sensus fieri in suo in-
strumento, quippe quod à natura in eum finem fa-
ctum, ut species recipiat. Ergo & visio fit in oculo.
Quid autem tanto artificio opus erat in oculo, si ibi
non futura fuisset receptio?

81. II. Sicut in speculo nulla ab eo facta emissio-
ne species objectæ recipiuntur, ibiq; reflectuntur &
coeunt, rei q; præsentis imaginem repræsentât, quo,
si esset in speculo vis animæ perfectæ, speculum vide-
ret, ita quoq; in oculo tanquam in speculo animato
fit rei visibilis receptio. Sc. ex. 298. l. 16. & ex. 80. l. 8.

82. III. Si visio fieret emittendo, esset intellectu
vilis nobilior. Intellectus enim perficitur recipien-
do. Tum autem astra à visu perficerentur, receptâ ab
eo visione. Quod fatuum est. At astra objectu suo,
lux effectû suo efficiunt visionem. Sc. ex. 63. l. 2.

83. His addo & hæc duo optica argumenta immota, εἰδοχὴν, vel ἐμπύκνωσιν τῶν εἰδῶν unice stabilitia, ut fatuum vel etiam insanum existimem, qui illa negare audeat.

84. Primum hoc est: Visibile excellens lædit visum. Sic solis iubar, sic fulgor fulgetri adeò lædunt oculos, ut aut aliquando excæcent; sic Democritus, autore Agellio, polito æreo clypeo contra solem posito; eius radiis sibi oculos aciemq; luminis effodit: aut si non excæcent, relinquunt tamen splendoris sui reliquias diu in organo.

85. At quis tam demens unquam fuerit, qui dixerit, hoc evenisse oculo propter emissos visivos radios & ab aspectabili excellenti læsos, cum impressio hic fiat, & tamen non destructio organi, iniurias ab improporcionata receptione speciei excellentioris pati?

86. Luculentius multum est, quod secundo loco sequitur receptionis argumentum, ac tanti momenti, ut ab eo universam litem de modo visionis diremta esse exquisitissimæ certitudinis iudiciũ fuerit.

87. Constat experienciã: Si lux per angustum foramen in locum tenebrosum incidat, intus ad objectam papyrum repræsentari omnia, quæcunq; forinsecus hinc inde à luce illustrata recta affluunt.

88. Visio non aliter fit. Oculus enim secundum interiorum partium dispositionem est locus ille tenebrosus, cui à natura factum est foramen externè, quod pupillam vocamus: humor crystallinus est papyrus objecta foramini.

Quem-

89. Quemadmodum itaq; radii forinsecus per foramen in locum tenebrolum ad objectam papyrū albā picturas rerum foris illustratarū, repræsentant: sic iidem rerum visibiliū species ceu picturas per pupillæ foramē subeuntes in crystallinum depingunt. P. Ram. in opt. Dn. Hartm. in prælectionibus opticis.

CONSECTARIA.

1. Ad visionem igitur requiruntur hæc tria, lumen externum, species visibilis & instrumentum idoneum. Et existit visio, quando species visibilis per medium extrinsecus recipitur in oculum, (sicut species lapidis recipitur in speculum) & ab oculo, quatenus vi animæ sentit per humorem glacialelem (qui ab animali spiritu, per nervum opticum eò delato, perficitur) apprehenditur.

2. Quum autem quædam se visui rectè, quædam vero obliquè offerant; hinc visio alia recta, alia obliqua dicitur.

3. Visio recta seu distincta fit rectis lineis ab aspectabili ad superficiem aspectus perpendicularibus. Alhaz. l. 1. opt. num. 18. seu: fit tantum secundum lineas perpendiculares à punctis rei visæ ad oculi superficiem productas. Vit. 17. prop. l. 3. Opt.

4. Obliqua est, quando forma visibilis pervenit ad visus superficiem per lineas obliquas & refractionem. Dn. Goel. in Notis super exer. Scal. 325. f. 4.

5. Ad visionem igitur rectam & certā & distinctā hæc requiruntur. l. collocatio visibilis ante visum directa Alhaz. l. 1. n. 38. & Vit. 2. Prop. tertii.

6. II, Organum rectè & secundum naturam
dispo

dispositum, id est, sanum, vigen, integrum, illæsum
& quietum. Quare visus in ebriis fallitur, propter
crebram vacillationem capitis & oculorum.

7. III. Justa Magnitudo, quia res nimis parvæ
non videntur. Quicquid enim videtur, sub angulo
videtur. Eucl. 2. hypoth. opt.

8. IV. Densitas seu spissitudo quædam ac solidi-
tas visibilis Vit. 14. p. 2. & Alhaz. 1. n. 42. Quare
aër non videtur, quia lux, sine qua nihil videtur, Al-
haz 1. n. 39. & Vit. 1. prop. 3. non figitur in corpore
diaphano, ita, ut ei actum visibilitatis præster.

9. V. Justa & moderata distantia. Quare sol no-
bis minor apparet, quàm est revera, propter *diastemam*
magnum inter visum & visibile.

10. VI. Immotio axis. Quare figuræ in aquis ex-
pressæ visu non percipiuntur agitatæ aquis, quia hîc
non potest axis figi & firmari.

11. VII. Medium rectè affectum informatumq;.
Quare aspicienti aliquid candens per vitrum rubrū
illud falsò apparet rubrum, propter medium aliena
qualitate affectum.

12. VIII. Proportio naturalis. Excellens enim
visibile lædit visum: Ut, si oculos diu defixos teneas
in solem meridie lucentem, aut visum amittes, aut
hebetabis.

Auctarium Physico Theologicum.

I. Ex his manifestum est, visibilitatem esse ad-
junctū propriū corporis (quâ coloratum,) nec posse
ab illo, salvâ manente ejus essentiâ, separari. Omne
enim corpus suâ naturâ ita est comparatum, ut possit
ex se

ex se producere speciem visibilem, eamq; ad organon transmittere.

2. Loquor autem de potentia passiva videndi, non de actu. Sic enim nihil derogatur essentia corporis, sive videatur, sive non: idq; propter defectum, vel in uno, vel in pluribus requisitis, ad sensum necessariis.

3. At inquis: Aer est corpus, nec tamen videtur? R. distinguendo inter corpus tenue seu subtile, & solidum seu crassum. Ad *δύραμιν* enim *οεστύνιν* in actum producendam requiritur & soliditas visibilis, ut dictum est: Aer autem cum tale quid non sit, ne videtur quoq;.

4. Regeris: Solis corpus est subtilissimum, videtur tamen, sicut & cælum & stellæ? Resp. I. Cælum per naturam ineptum esse ad radiandum: N igitur dici posse visibile per se, sed per accidens, id est, per speciem alienam, nempe rerum in eo contentarum.

5. II. Solem & stellas in cælo esse corpora densa & solida idq; duabus de causis. I. ut lucis capacia esse possint: nam ex materiae cælestis contractione & condensatione orta est lux in singulis sideribus Magis. I. 2. Phys. c. 4.

6. II. Ut corporibus inferioribus resistere possint: nam si secus, paterent. Dn. Gocl. I. 2. disp. Phys. 1.

7. Instas: Corpus Christi est in pane Cœnæ Dominicæ consecrato, nec tamen videtur, E. quoddam corpus humanum est invisibile. R. I. Falsum est: corpus Christi realiter esse in pane ut contentum in continente. II. Cum August. cap.

6. ad inquisitiones Januarii. Corpus Domini in Cœna manibus & labiis tangitur, in os Christiani intrat. Et cum Chrysoft. in Matth. hom. 82. Corpus Domini in Cœna Eucharistica dentibus premitur, lingua gustatur: Ora & lingua rubent Christi sanguine. Ipsum Christum in cœna vides, ipsum tangis, ipsum comedis, sc. Sacramentotenus seu *μυστικῶς*, non *ἑστωδῶς* & in se ipso, seu in sua ipsius essentia, non in ipsa veritate, ut loquitur Augustinus, id est, non in sua substantia, quæ in cœlo est.

8. Ais, inter corpus gloriosum & *πνευματικόν*, & inter oculum merè naturalem non est justa proportio. E. oculus humanus non potest videre corpus Christi gloriosum. R. 1. *ἑστωτικῶς* Corpora Moïsis & Eliæ sunt corpora gloriosa & *πνευματικὰ* videbantur tamen ab Apostolis Christi II. Dico, corpus post resurrectionem non mutari, quo ad substantiam, sed tantum quo ad qualitates & affectiones.

CORONIDES.

1. An oculi felium, pardorum, noctilucæ videantur in tenebris, quâ tenebræ sunt? N.
2. An visio sit tantum permissio? N.
3. An iris sit oculi pigmentum? N.
4. Oculo clauso forma coloris ubi? R. in aëre.
5. An visus hallucinetur in proprio objecto? N.
6. Visus tamen judicans cœlum esse rubrum aut cœruleum, errat.
7. An idem numero Sol sit simul in plurium oculis? N.
8. Qui dicunt, corpus aliquod in se visibile & invisibile.

invisibile esse posse, illi dicunt contradictoria simul vera esse posse. Una enim substantia seu natura contrariarum essentialium differentiarum aut proprietatum capax fieri nequit: Canon Philosophorum immotus.

9 Non ut humanæ facies intrant speculum: sic corpus Domini invadit panem.

CULTISSIMO DOMINO
CASPARO MUNICHIO IN ARENA
Philosophicâ alacriter velitanti, Sigefri-
dus Lempius,

Munichii laboribus,
Musis remotus omnibus
Grater rudi si carmine,
An me notârît invidus
Ipse ô parum curaverim.
Musis quid ac amicus
Succus negârît roscidus.
Illud veham non unicè?
Quòd bruma non tardet tuû
Pensum Camænis ocium,
Et eruditionibus
Libris amica tempora.
Munichi amice nobili
Unus sopherum pectori

Tu solus, an quis invidet:
Ignava abhorres pectora,
Inferus horres ut pecus
Nidis iners quod delitet.
Visus, num cascis micas
Par, evehende dotibus
Cæli decus quæ demerent,
Soli & favorem nobilem,
Terris Jehovam nuncia
Et in polo te noverit:
Qui notus in Christo omnibus,
Cuius cruor fiduciam
Poli patrisq; gratiam
Meret, beatq; perpetim.

Anagr.

Aliud ad eundem

Bellerophontæi latices haurire caballi
Præsenti dantur tempore ritè tibi:
Et benè: Qui multum Logices sudavit in arte,
Est opus ut specimen proferat ingenii:
Tu quia nocturnis studiis nocturna dedisti
Syderavolvendo sedulitate libros;

The-

Themata censura fas est submittere sacrae
Ut mentis pateant edita signa tuæ.
Præstat ut Ajacis sumas septem plicis arma,
Queis removes membris obvia tela tuis.
Tito, nec suspende moram, jam præmia dantur
Forti, nunc agitur sors tua, curre cito.
Gratulor ergo tibi, quia cedunt omine fausto
Omnia: fac valeas semper, Amice precor.

Idem eidem.

CASPARUS MUNICHIUS.

Per ἀνάγκαμα

CUR HINC USUM SAPIAS?

Qui colit assiduus sua rusticus arva, molestum
Frigoris atque æstus sub jove sentit onus.
Nec lasso vili blanditur culcitra plumâ,
Sed capiunt stratum bos & arator idem.
Caspere, haud aliter coluisti prata Sacrarum
Musarum, Logices flumina dia bibens:
Dum sic ingenio sacra culmina tendis honorum,
CUR non HINC USUM tu meritò SAPIAS?
Torturæque theses ut subjiciantur acutæ
Fas est, ut cingant aurea ferta caput.
His læti gaudent ex toto corde parentes,
Gaudet honore pater, mater amore favet.

F. Ioannis Dimpelii Müntzenberg.

Aliud eidem.

Inter muscolas notosque vehende sodales
Quid tentas, animi quo vigor usque rapit?
Scilicet inclusas caveis imitare volucres
Quas vocat in laudes aura lerena Jovæ.
Haud aliter soles, hybernos mente sagaci
Conteris, & mentem sideris instar alis.
Hinc tuus en prodit doctrinæ nervus & umbo
Blandius hoc thesum flumine pandit opus.
Hinc cur non grater, cæprum augurer atque secundum
Ominer, & patriæ commoda multa tuæ?
Jova tuos, nostros regat atque favore labores,
Numinis ut crescat gloria lausque sacri.

Applaudens sacrebat Ioannes Essen & Valens P. S.

F I N I S.

